OPGAVEFORSIDE

Denne blanket indsættes som FORSIDE i alle tre eksemplarer af eksamensopgaven

Modulnavn- og nr.:	Læsevanskeligheder - 161010203
Vejleders navn:	Helle Bundgård Svendsen
Eksamenstermin (skriv måned og år)	12.2010

Titel på opgaven: Når stavning står i vejen for skrivning, hvad gør vi?

Problemformulering:

Hvad kan vi gøre for at hjælpe eleverne til at få det fulde udbytte af cd-ord i deres skriftlige arbejde? Kan man udvikle sin skrivning ved brug af cd-ord, når man har læse stavevanskeligheder og svag ordgenkendelse og hvis ja hvordan lave en undervisning der tilgodeser et sådan.

Opgavetype. I henhold til studieordning/eksamensvejledning er opgaven (sæt kryds):

☐ en synopse (max. 5 sider)

☐ et skriftligt oplæg (max. 5 sider)

X en skriftlig opgave (max 12 sider (for én studerende)

☐ andet. Skriv:

Opgaven er udarbejdet af:

Navn: Jette Tinggaard Kralund	Cpr (første 6 cifre): 071170

Antal typografiske enheder (optalt af tekstbehandlingsprogrammets tællefunktion). Brug Ŧdzy'ĺúĺ2yŜy´ɛ¢ŜƎy´óYˆŜŘ YˆŜfŧŜYˆℕdzYˆúɛ	25.433

Opgaven må stilles til rådighed for andre studerende (skriv ja el. nej)	ja

Dato, forfatterens / forfatternes underskrift
(med denne underskrift bekræftes, at det skriftlige produkt er udfærdiget uden uretmæssig hjælp).

Jette Tinggaard Kralund

INDHOLDSFORTEGNELSE

Når stavning står i vejen for skrivning, hvad gør vi? 2
Metodeafsnit 3
Beskrivelse af elevgruppen og casen: 4
Skrive og staveudvikling 5
Skriveudvikling 8
Genreskrivning 9
Min case 12
Konklusion 14
Litteraturliste 15
BILAG 1 16

NÅR STAVNING STÅR I VEJEN FOR SKRIVNING, HVAD GØR VI?

Jette Tinggaard Kralund

Hvordan er det man staver til..? Ofte hørt i min danskklasse når vi er godt i gang med skriftligt arbejde og eleverne skriver løs med cd-ord. De skriver og staver så godt de kan, men bliver af og til bremset når der er ord de ikke kender forlyd på og de dermed ikke kan stave.

Cd-ord er et meget brugt oplæsnings program som er fantastisk til afkodning, men også en stor hjælp i det skriftlige arbejde, men det kræver at man har en ide om hvordan ordene begynder, og det er her vi har problemet.

Hvad kan vi gøre for at hjælpe eleverne til at få det fulde udbytte af cd-ord i deres skriftlige arbejde? Kan man udvikle sin skrivning ved brug af cd-ord, når man har læse stavevanskeligheder og svag ordgenkendelse og hvis ja hvordan lave en undervisning der tilgodeser et sådan.

Jeg har valgt at undersøge hvordan unge ordblinde arbejder med deres skriveudvikling og vil undersøge hvordan vi styrker unge ordblindes skriftlighed, især i forbindelse med brug af cd-ord. Jeg vil prøve at få mine elever til at skrive et lille stykke tekst, først uden brug af cd-ord, og bagefter med cd-ord.

Derefter vil jeg interviewe/snakke med eleverne om hvordan de bruger cd-ord i det skriftlige arbejde.

Kan cd-ord styrke elevernes skriftlighed, får de større skrivelyst med cd-ord eller er det nok bare med brug af computeren? Hvad kan ellers styrke elevernes skriftlighed, er der behov for særligt arbejde med denne del i dansk undervisningen.

METODEAFSNIT

Til at belyse mit emne vil jeg inddrage Julie Kock Clausens specialeafhandling, *Ordblindes stavning - og undervisning af ordblinde i stavning fra 2006*, hvor hun kommer ind på problemerne og hvad vi som undervisere skal, eller kan, undervise i for at tilgodese disse problemer. Hun beskæftiger sig også med en definition af staveudvikling og har undersøgt hvor ordblinde elever ligger i forhold til almindelige stavere og om der er stor forskel på hvor eleverne er i deres staveudvikling.

Jeg vil også bruge Mette Zieglers artikel, søslanger og andre mærkelige dyr, hvor hun giver sit bud på hvad staveudvikling er.

Jeg vil også bruge Elisabeth Hansens artikel: Sammenhæng mellem læsning og skrivning fra et forsknings tidsskrift fra Danmarks Lærerhøjskole 3 årg. Nr.3 1999. Hun vil gerne undersøge om man bliver bedre til at læse ved at skrive eller bedre til at skrive ved at læse. Interessant også i min kontekst hvor jeg vil undersøge hvordan vi hjælper eleverne til at skrive bedre og mere med cd-ord.

Mette Kirk Mailands bog: *Genreskrivning i skolen, Gyldendal 2007,* giver nogle bud på hvad vi kan gøre for at styrke elevernes skrivning. Hun giver nogle bud på hvorfor vi skal bruge genreskrivning og de fordele det giver, og en hjælp for hvordan man kan gå i gang med undervisning i genreskrivning i skolen.

Jeg vil undersøge hvordan man kan arbejde med og forbedre elevernes udbytte af skrivning med cd-ord. Skal man arbejde med staveord og forlydstræning eller det indstillinger og brug af cd-ord der indstilles til den enkelte elev, så de får stører støtte af programmet?

BESKRIVELSE AF ELEVGRUPPEN OG CASEN:

Eleverne er i overbygningen på en efterskole for ordblinde og læsesvage, og er alle læse-og stave svage. De er 14-15 år og har forskellig erfaring med cd-ord inden de kom på skolen i august. I denne undersøgelse er der 5 elever der deltager.

Eleverne fik opgaven: skriv en tekst med overskriften Min drøm, det kan være en drøm I har haft, eller hvordan I drømmer om at jeres liv ser ud om 20 år.

Modtageren er mig (læreren) og I skal bare skrive så meget I kan.

Vi startede med at skrive uden cd-ord i 15 min, stoppede op for lige at se om alle var med.

Så skrev de igen og denne gang med hjælp af cd-ord og så en snak om hvad forskellen er.

Normalt ville de alle starte med at finde cd-ord frem og bruge det under al skrivning.

Efterfølgende snakkede jeg med eleverne og spurgte hvilke strategier de gør brug af når de bruger cd-ord, og hvor vigtigt det er for dem om de bruger cd-ord eller ej.

Det er helt klart en lille undersøgelse i min dansk klasse, men det viser en lille tendens og det er bestemt interessant.

SKRIVE OG STAVEUDVIKLING

Når man arbejder med skrivning og stavning er det vigtigt at være klar på hvad vi forstår ved staveudvikling og her vil jeg først tage udgangspunkt i Mette Zieglers model for staveudvikling.

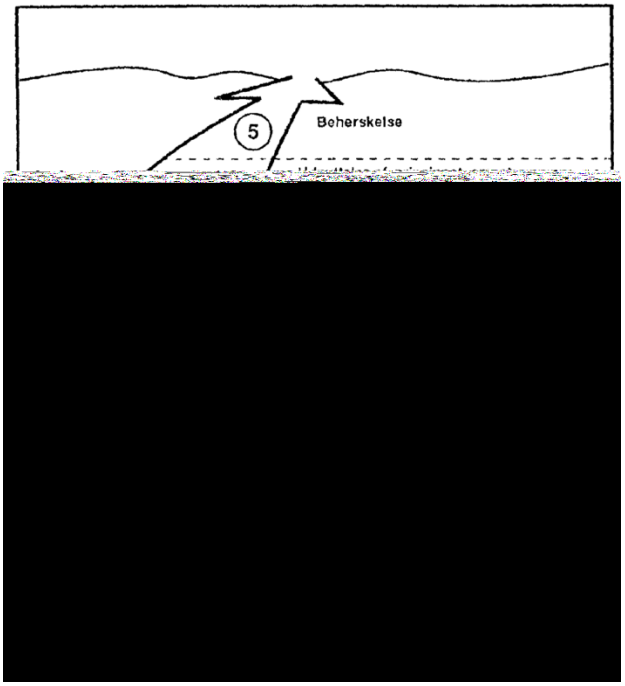

Ziegler, Mette (1996): *Søslanger – og andre mærkelig dyr/Ufo landet – og andre mystiske begivenheder*

.

Mette Ziegler benytter sig af 5 trin som alle går igennem i deres staveudvikling. Eleverne starter med generelle sproglige forudsætninger før de overhovedet går i gang med staveprocessen.

Trin 1: Omsætning af lyd og bogstaver til ord.

Trin 2: Udnyttelse af det lydrette princip (det fonematiske princip). Det vil sige at eleven forstår at der til hver lyd på dansk, er et bogstav der svare til dette, det vil sige at de forstår at ordet staves som det lyder.

Trin 3: Udnyttelse af lydfølgeregler (lydfølge konventioner). Nu er eleverne kommet til det punkt hvor de forstår at det ikke er alle ord der staves som de lyder, men at der findes ord der lyder meget anderledes end de staves. De er klar over at der må andre metoder i brug.